

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

2020

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Σύμφωνα με το ΣΟΤΑ-ΠΑΔΜ, η ιδιαιτερότητα του τουριστικού προϊόντος της Δυτικής Μακεδονίας το οποίο δεν περιέχει το κυρίαρχο εθνικό προϊόν «ήλιος και θάλασσα» μας κατευθύνει στη δημιουργία και προσφορά ενός προϊόντος που:

- (α) αξιοποιεί σχετικά καινοτόμους πόρους και δραστηριότητες στο σκέλος της προσφοράς
- (β) στοχεύσει σε ειδικές κατηγορίες τουρισμού στο σκέλος της ζήτησης
- (γ) απαιτεί μακροπρόθεσμο και ενδεδειγμένο σχεδιασμό και επίμονη προσπάθεια υλοποίησης.

Επιπλέον, παρά την απουσία άμεσα υψηλής αποδοτικότητας του συγκεκριμένου προϊόντος απαιτείται η συνεχής παραγωγή και τοποθέτηση του προϊόντος στην αγορά ώστε να διατηρηθεί η προσπάθεια και το ενδιαφέρον των επιχειρήσεων και της κοινωνίας. Προκειμένου η Δυτική Μακεδονία να συμμετάσχει ενεργά και με αξιώσεις στην τουριστική αγορά θα πρέπει να αντιπαραθέσει ένα πρότυπο τουριστικής ανάπτυξης που θα στηρίζεται στην ποικιλομορφία και ποιότητα των τουριστικών πόρων και υποδομών για τη διαμόρφωση ενός ενιαίου τουριστικού προορισμού. Ένα πρότυπο πελατοκεντρικό, που συγκροτείται με βάση τις απαιτήσεις της ζήτησης και εστιάζει σε μικρότερες και ειδικές ομάδες - στόχους δυνητικών επισκεπτών για τους οποίους κύριο κίνητρο επίσκεψης αποτελούν συγκεκριμένοι τουριστικοί πόροι και κυρίως οι παράμετροι που σχετίζονται με την συγκριτική τους αξία (σπανιότητα και ποιότητα ανάδειξης τους) και την τοπική αφθονία τους. Η ύπαρξη των πόρων ωστόσο δεν αρκεί για την ανάδειξη ενός προορισμού. Η προσπάθεια ανασύνθεσης της φυσιογνωμίας του περιφερειακού τουριστικού προϊόντος θα πρέπει να λάβει την στήριξη των τοπικών κοινωνιών, οι οποίες θα αντλήσουν τα οφέλη μιας αξιόβιτης ανάπτυξης που θα καλύπτει τις ανάγκες του τοπικού πληθυσμού, θα σέβεται τους κανόνες της αειφορίας, θα στηρίζεται από ένα αξιόπιστο δίκτυο υποδομών και θα τροφοδοτείται από την υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά. Η ανάπτυξη ενός ποιοτικού τουριστικού προϊόντος με εξωστρεφή χαρακτήρα, απαιτεί όλες οι διαθέσιμες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις να εδράζονται στα φυσικά και πολιτισμικά πλεονεκτήματα της περιοχής τα οποία θα πρέπει να προστατεύονται αποτελεσματικά. Απαιτεί ακόμη να ακολουθούνται οι εθνικές προτεραιότητες και κατευθύνσεις του τουριστικού σχεδιασμού, εν προκειμένω η στρατηγική του Εθνικού Οργανισμού Τουρισμού για την προώθηση της Ελλάδας ως διεθνούς προορισμού “365 ημερών” και τη βιώσιμη ανάπτυξη καθώς και οι περιφερειακές αναπτυξιακές προτεραιότητες.

“ΟΡΑΜΑ”

Η ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΕΠΟΧΩΝ:

υψηλή ποιότητα, βιώσιμη και έξυπνη αξιοποίηση της φύσης και του πολιτισμού

Καίρια ζητήματα για την ολοκληρωμένη τουριστική ανάπτυξη στη Δυτική Μακεδονία αποτελούν:

- Ο προσανατολισμός σε συγκεκριμένες νέες, «εναλλακτικές» μορφές τουρισμού
- Η αποδοτικότερη δυνατή επιλογή μεταξύ αξιοποιήσιμων πόρων και αντίστοιχων μορφών τουρισμού
- Ο προσανατολισμός προς τη διεθνή ζήτηση
- Η οργάνωση της προσφοράς με βάση δίκτυα και συμπλέγματα
- Η έμφαση στις δια-περιφερειακές συνέργιες
- Η ισχυρή παρέμβαση στις οριζόντιες αδυναμίες
- Η έμφαση στις ενδοπεριφερειακές διακλαδικές συνέργιες και ιδιαίτερα την ανάπτυξη της συμπληρωματικότητας του τουρισμού με τον αγροτικό τομέα
- Η επιλογή ενός αποτελεσματικού Branding για τη Δυτική Μακεδονία.

Ανάλυση περιβάλλοντος

Με δεδομένο ότι ο τουρισμός αποτελεί μια δραστηριότητα εξόχως ανταγωνιστική στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον, η ανάπτυξή του προϋποθέτει την δημιουργία ενός τουριστικού προϊόντος που να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της διεθνούς πελατείας. Οι διαρκώς εξελισσόμενες απαιτήσεις των αγορών και η ραγδαία μεταβολή των τεχνολογικών εξελίξεων διαμορφώνουν ένα ευμετάβλητο περιβάλλον στο οποίο οι τουριστικές επιχειρήσεις καλούνται διαρκώς να προσαρμόζονται και να αναπτύσσονται. Προϋπόθεση για την ανάπτυξη του τουρισμού, της επιχειρηματικότητας και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, αποτελεί η σαφής κατανόηση της φύσης του ελληνικού προϊόντος και του διεθνούς τουριστικού περιβάλλοντος και ιδιαίτερα εκείνων των χωρών από τις οποίες η Ελλάδα αντλεί πελατεία. Η υλοποίηση του περιφερειακού τουριστικού σχεδιασμού απαιτεί την σαφή απεικόνιση των υφιστάμενων χαρακτηριστικών του οικείου προϊόντος, των αγορών στις οποίες στοχεύει και του προφίλ των τουριστών από τις αγορές αυτές (προϊοντικές, γεωγραφικές ή άλλες).

i. Η εικόνα του ελληνικού τουριστικού προϊόντος

Σύμφωνα με την έρευνα του INΣΕΤΕ Outlook 2019 - Update, με θέμα «Οι προοπτικές του εισερχόμενου τουρισμού στην Ελλάδα το 2019 βάσει της πορείας των οικονομιών των χωρών προέλευσης των τουριστών και των προγραμματισμένων θέσεων» Ιούλιος 2019 και τα στοιχεία για τον εξερχόμενο τουρισμό των κύριων αγορών από τις οποίες προέρχεται το 76% του συνόλου των εισπράξεων του εισερχόμενου τουρισμού στην Ελλάδα για το 2018, παρατηρούμε ότι η χώρα μας σε όλες βρίσκεται στο top -10 με εξαίρεση τις αγορές της Ρωσίας (11η) και των ΗΠΑ (22η). Ειδικότερα, κατέχει την 1η θέση στην αγορά της Κύπρου και την 5η θέση στην γειτονική Ιταλία. Επίσης, αξιοσημείωτη είναι η θέση της Ελλάδας στις αγορές του Ην. Βασιλείου (6η), της Γερμανίας (6η), της Γαλλίας (8η), της Ολλανδίας (8η), της Πολωνίας (7η), της Ελβετίας (7η) και της Αυστρίας (7η). Η εικόνα διαφοροποιείται σημαντικά όσον αφορά τους Μεσογειακούς προορισμούς, με την Ελλάδα να βρίσκεται σε όλες τις κύριες αγορές στο top-5 των κυριότερων προορισμών. Επίσης, το 2017, σε σχέση με το 2016, η Ελλάδα ανέβηκε:

- μια θέση ως προορισμός στις προτιμήσεις των ταξιδιωτών από Ολλανδία, Πολωνία, Ελβετία και Δανία
- δύο θέσεις στις προτιμήσεις των ταξιδιωτών από Γερμανία
- τρεις θέσεις στις προτιμήσεις των ταξιδιωτών από ΗΠΑ,

ενώ υποχώρησε:

- μια θέση στις προτιμήσεις των ταξιδιωτών από Γαλλία, Νορβηγία και Ισραήλ.

Σημαντικό ρόλο για την τελική έκβαση των αφίξεων για την θερινή περίοδο του 2019 διαδραματίζουν και οι ακόλουθοι παράγοντες:

- οι οικονομίες της Ευρώπης το 2019 προβλέπεται να αναπτυχθούν με χαμηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης σε σχέση με το 2018 αλλά και σε σύγκριση με προηγούμενες προβλέψεις. Αυτό επιδρά αρνητικά και στην διάθεση των καταναλωτών να δαπανήσουν. Μεγαλύτερη ανάπτυξη αναμένεται να έχει η οικονομία των ΗΠΑ
- η μη ολοκλήρωση της συμφωνίας της ΕΕ με το Ην. Βασίλειο για τους όρους του BREXIT και η ανασφάλεια που δημιουργεί η προοπτική ενός no-deal BREXIT
- το περυσινό ζεστό καλοκαίρι στην Ευρώπη που επηρέασε την ταξιδιωτική συμπεριφορά στις χώρες αυτές είτε οδηγώντας σε 'staycations' είτε σε αναβολή της λήψης της απόφασης για διακοπές στο εξωτερικό,
- η επάνοδος της Τουρκίας και της Βόρειας Αφρικής στις αγορές ωθεί τους tour operators και τις αεροπορικές εταιρείες να αυξήσουν την δυναμικότητα προς τους προορισμούς αυτούς για να εξυπηρετήσουν την αυξημένη ζήτηση
- ο περιορισμός της δυναμικότητας του κλάδου των αερομεταφορών, λόγω της καθήλωσης των Boeing 737-Max για λόγους ασφαλείας και των ανακατατάξεων στον παγκόσμιο αεροπορικό κλάδο τα τελευταία χρόνια λόγω χρεοκοπιών διαφόρων εταιρειών.

ii. Προφίλ εισερχόμενου τουρισμού

Επιπλέον, από την καταγραφή και παρουσίαση αναλυτικών στοιχείων για το ταξιδιωτικό προφίλ του εισερχόμενου τουρισμού για διακοπές στην Ελλάδα τα έτη 2016–2017 «*Προφίλ εισερχόμενου τουρισμού για διακοπές στην Ελλάδα, 2016 – 2017, INΣΕΤΕ Οκτ. 2018*» παρατηρούμε ότι:

Η τουριστική ροή προς Ελλάδα για το 2017 κατέγραψε αύξηση +9,8% (από 20.992 χιλ. το 2016 σε 23.043 χιλ. το 2017). Σε απόλυτα νούμερα, όλες οι αγορές κατέγραψαν αύξηση της τουριστικής ροής προς Ελλάδα, με εξαίρεση την αγορά της Ρωσίας η οποία εμφάνισε οριακή μείωση (-0,5%, από 846 χιλ. το 2016 σε 842 χιλ. επισκέπτες το 2017).

Οι κυριότερες αγορές εισερχόμενου τουρισμού στην Ελλάδα (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 &2)

Οι Ευρωπαίοι τουρίστες

- ✓ Οι Ευρωπαίοι τουρίστες που επισκέφθηκαν την Ελλάδα το 2016, και διέμειναν τουλάχιστον μια νύχτα, ανήλθαν σε 19,0 εκ. Το 2017 υπήρξε αύξηση της τάξης του +7,5% σε σχεδόν 20,5 εκ.
- ✓ Η πλειοψηφία των τουριστών ήταν άντρες (48,2% το 2016 έναντι 50,7% το 2017) που επισκέφθηκαν την Ελλάδα κατά κύριο λόγο με τον/την σύντροφό τους (68,4% το 2016 και 69,9% το 2017), για διακοπές (90,0% το 2017, ίδιο με το 2016) Ήλιου & Θάλασσας (74,9% το 2016 του συνόλου των τουριστών για Διακοπές και 73,7% το 2017).
- ✓ Οι Ευρωπαίοι τουρίστες είχαν ανώτερο εισοδηματικό (57,1% το 2016 και 58,3% το 2017) και μορφωτικό επίπεδο (60,8% το 2016 και 60,6% το 2017), ενώ η ηλικία τους εντοπίζεται κυρίως στις ηλικίες 25-54 ετών (64,7% το 2016 έναντι 65,2%, το 2017).
- ✓ Η πλειονότητα των τουριστών κατέλυσε σε ξενοδοχεία όλων των κατηγοριών (67,1% το 2016 και 65,5% το 2017) με επικρατούσα κατηγορία τα 4* ξενοδοχεία (30,2% το 2016 και 30,1% το 2017).
- ✓ Οι τουρίστες που επισκέφθηκαν την Ελλάδα είχαν προχωρήσει σε προ κράτηση των διακοπών τους (92,1% το 2016 και 92,5% το 2017), με τις δημοφιλέστερες πηγές ενημέρωσης και κανάλια κράτησης να είναι το Internet και το ταξιδιωτικό πρακτορείο.
- ✓ Το μεγαλύτερο ενδιαφέρον για ενημέρωση μέσω Internet εμφάνισαν οι ιστοσελίδες καταλύματος (48,5% το 2016 και 50,5% το 2017) και προορισμού (41,3% το 2016 και 43,1% το 2017) ενώ η κράτηση έγινε στην πλειοψηφία των περιπτώσεων μέσω προσωπικού υπολογιστή (96,0% το 2016 και 95,1% το 2017).
- ✓ Τέλος, το ποσοστό των τουριστών που έκανε κράτηση μέσω πλατφόρμας διαμοιρασμού ήταν πολύ μικρό (3,0% το 2016 και 3,0% το 2017).

Οι Μη Ευρωπαίοι τουρίστες

- ✓ Οι Μη Ευρωπαίοι τουρίστες που επισκέφθηκαν την Ελλάδα το 2016, και διέμειναν τουλάχιστον μια νύχτα, ανήλθαν σε 2,0 εκ. Το 2017 υπήρξε αύξηση της τάξης του +31,6% σε 2,6 εκ.
- ✓ Η πλειοψηφία των τουριστών ήταν άνδρες για το 2016 (50,5%) και γυναίκες για το 2017 (51,5%) που επισκέφθηκαν την Ελλάδα κατά κύριο λόγο με τον/την σύντροφό τους (63,0% το 2016 και 64,1% το 2017), για διακοπές (77,8% το 2016 και 79,1% το 2017) Περιηγητικού τουρισμού (38,1% το 2016 του συνόλου των τουριστών για διακοπές και 41,3% το 2017).
- ✓ Οι Μη Ευρωπαίοι τουρίστες είχαν ανώτερο εισοδηματικό (66,5% το 2016 και 64,9% το 2017) και μορφωτικό επίπεδο (77,6% το 2016 και 76,9% το 2017), ενώ η ηλικία τους εντοπίζεται κυρίως στις ηλικίες 35-64 ετών (68,9% το 2016 έναντι 65,5% το 2017).
- ✓ Η πλειονότητα των Μη Ευρωπαίων κατέλυσε ξενοδοχεία (65,1% το 2016 και 66,6% το 2017) με επικρατέστερη κατηγορία τα 4* ξενοδοχεία (26,1% το 2016 και 26,4% το 2017).
- ✓ Οι τουρίστες που επισκέφθηκαν την Ελλάδα είχαν προχωρήσει σε προ κράτηση των διακοπών τους (98,2% το 2016 και 99,4% το 2017), με τις δημοφιλέστερες πηγές ενημέρωσης και κανάλια κράτησης να ήταν το Internet και το ταξιδιωτικό πρακτορείο.
- ✓ Το μεγαλύτερο ενδιαφέρον για ενημέρωση μέσω Internet εμφάνισαν οι ιστοσελίδες προορισμού (49,9% το 2016 και 53,7% το 2017) και καταλύματος (40,1% το 2016 και 42,6% το 2017) ενώ η κράτηση έγινε στην πλειοψηφία των περιπτώσεων μέσω προσωπικού υπολογιστή (99,1% το 2016 και 97,1% το 2017).
- ✓ Τέλος, το ποσοστό των Μη Ευρωπαίων που επέλεξε να κάνει κράτηση μέσω πλατφόρμας διαμοιρασμού δεν είναι διαθέσιμο.

Μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις επισκεπτών προς Ελλάδα από το 2016 για το 2017 σε χιλ.			
Προέλευση	2016	2017	Ποσοστό μεταβολής
Ολλανδία	721χιλ.	895 χιλ.	+24,1%
Γερμανία	2.755 χιλ.	3.245 χιλ.	+17,8%
ΗΠΑ	822 χιλ.	921 χιλ.	+12,0%,
Λοιπών Μη Ευρωπαϊκών Χωρών	1.135χιλ.	1.654χιλ.	+45,7%
Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence			

Οι τουρίστες που επισκέφθηκαν την Ελλάδα για διακοπές, και για τα δύο έτη, στην πλειοψηφία τους επέλεξαν την Ελλάδα για διακοπές:

Προτιμήσεις μορφών διακοπών εισερχόμενων τουριστών για τα έτη 2016 & 2017									
Ήλιος & Θάλασσας		Περιηγητικός Τουρισμός		City Break		Κρουαζιέρα		Λοιπά Τουριστικά Προϊόντα	
2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
70,4%	68,4%	11,3%	12,8%	7,2%	8,0%	4,2%	4,0%	2%	2%
Προτιμήσεις μορφών διακοπών Ευρωπαίων εισερχόμενων τουριστών για τα έτη 2016 & 2017									
Ήλιος & Θάλασσας		Περιηγητικός Τουρισμός		City Break		Κρουαζιέρα		Λοιπά Τουριστικά Προϊόντα	
2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
74,9%	73,7%	8,9%	9,6%	6,3%	6,9%	3,1%	3,0%	-	-
Προτιμήσεις μορφών διακοπών μη Ευρωπαίων εισερχόμενων τουριστών για τα έτη 2016 & 2017									
Ήλιος & Θάλασσας		Περιηγητικός Τουρισμός		City Break		Κρουαζιέρα		Λοιπά Τουριστικά Προϊόντα	
2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
20,0%	20,9%	38,1%	41,3%	17,8%	18,3%	2,3%	2,8%	-	-
Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence									

Επίσης, αξιοσημείωτη ήταν η μεγάλη προτίμηση των Αμερικανών, για Κρουαζιέρα (34,7% το 2016 και 30,6% το 2017). Αναφορικά με τις εξεταζόμενες Ευρωπαϊκές αγορές, αξιοσημείωτη ήταν η ιδιαίτερα μεγάλη προτίμηση των τουριστών για διακοπές:

Κύριες προτιμήσεις Ευρωπαίων τουριστών για μορφές διακοπών κατά τα έτη 2016 & 2017

	Ήλιος & Θάλασσα	Περιηγητικός Τουρισμός	Κρουαζιέρα	Στην εξοχή
Προέλευση	Ολλανδία	Ιταλία	Ην. Βασίλειο	Ην. Βασίλειο
2016	87,6% το 2016	22,5%	5,6%	4,2
2017	84,3%	17,2%	5,4%	4,8%
Προέλευση	Ελβετία	Ρωσία	Ιταλία	
2016	83,8%	18,2%	8,5%	
2017	80,4%	16,4%	7,3%	
Προέλευση	Πολωνία			
2016	81,1%			
2017	83,6%			

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

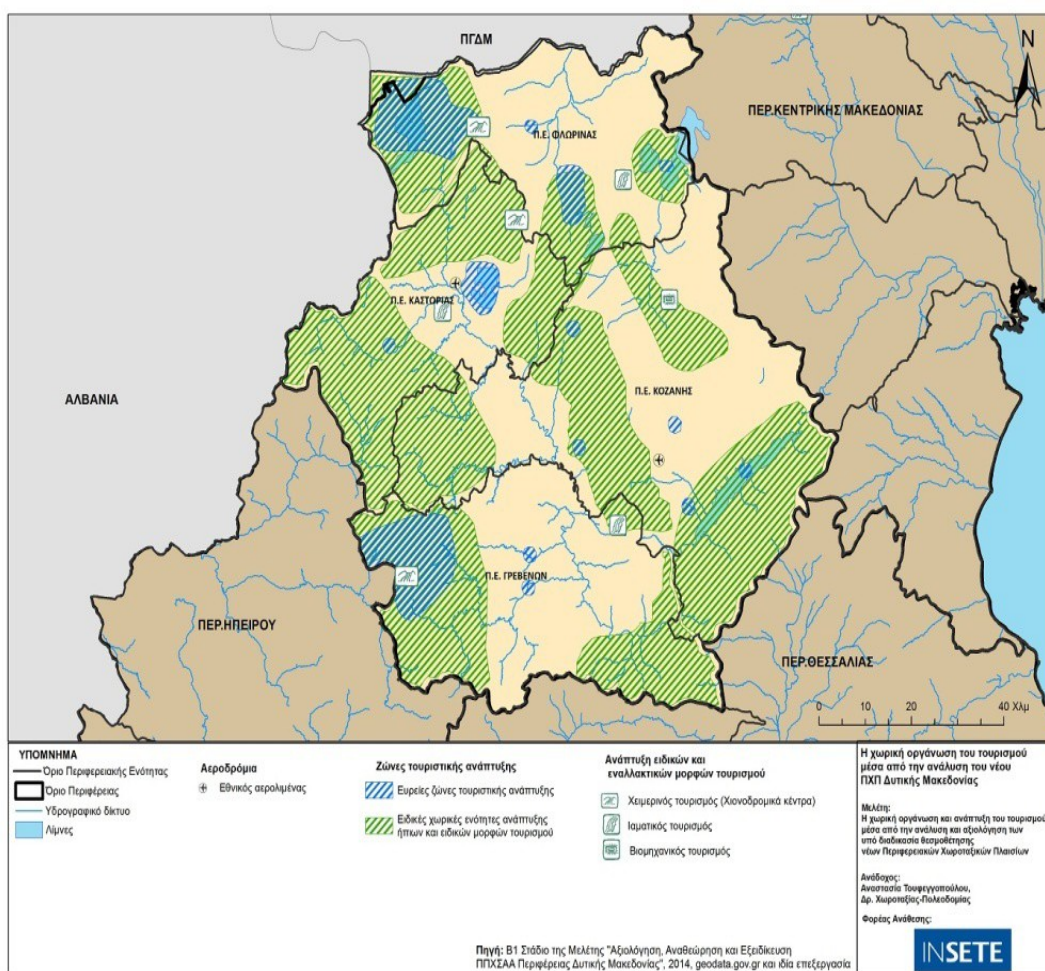
Στις Μη Ευρωπαϊκές αγορές, αξιοσημείωτη ήταν η μεγάλη προτίμηση των τουριστών για διακοπές:

Κύριες προτιμήσεις μη Ευρωπαίων τουριστών για μορφές διακοπών κατά τα έτη 2016 & 2017					
	Ήλιος & Θάλασσα		Περιηγητικός Τουρισμός		Κρουαζιέρα
Προέλευση	Λοιποί Ευρωπαίοι	Μη	Λοιποί Ευρωπαίοι	Μη	ΗΠΑ
2016	25,4%		41,1%		34,7%
2017	23,1%		46,4%		30,6%

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

ii. Εξέλιξη της τουριστικής κίνησης Ελλάδας / Δυτικής Μακεδονίας για το έτος 2018

Χάρτης τουριστικής δραστηριότητας Δυτικής Μακεδονίας

Σύμφωνα με την ανάλυση των στοιχείων εισερχόμενου τουρισμού ανά Αγορά και ανά Περιφέρεια 2018, τα οποία ανακοίνωσε η Τράπεζα της Ελλάδος, τα οποία επεξεργάστηκε ο ΙΝΣΕΤΕ για τις 5 σημαντικότερες αγορές της Ελλάδας για το 2018, με βάση την κατάταξη των εσόδων (Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, ΗΠΑ, Γαλλία, Ιταλία) πλέον της Ρωσίας, λόγω της υψηλής

δαπάνης κατά άτομο και αυξημένης σημασίας της αγοράς αυτής για συγκεκριμένες Περιφέρειες προκύπτουν τα παρακάτω.

Κύρια μεγέθη εισερχόμενου τουρισμού έτους 2018	
ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ	
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ 2016 – 2018	
Σύνολο Αφίξεων 2018	30.122.781
Σύνολο Αφίξεων 2016	24.799.350 %
% μεταβολής 2016 - 2018	21,5%
Top-5 προορισμοί το 2018	Κεν. Μακεδονία, Νότιο Αιγαίο, Αττική, Κρήτη, Ιόνια Νησιά
Σύνολο Διανυκτερεύσεων 2018	227.011.972
Σύνολο Διανυκτερεύσεων 2016	190.401.819
% μεταβολής 2016 – 2018	19,2%
Σύνολο Εισπράξεων 2018	15.653.185.629
Σύνολο Εισπράξεων 2016	12.749.275.919
% επί του συνόλου	22,8%
Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη το 2018	519,6
Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη το 2016	514,1
% μεταβολής 2016 - 2018	1,1%
Μέση Ημερήσια Δαπάνη το 2018	69,0
Μέση Ημερήσια Δαπάνη το 2016	67,0
% μεταβολής 2016 - 2018	3,0%
Μέση Διάρκεια Παραμονής το 2018	7,5
Μέση Διάρκεια Παραμονής το 2016	7,7
% μεταβολής 2016 - 2018	-1,8%
Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία I NSE T E Intelligence	

Το 2018, στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκαν συνολικά 34.831 χιλ. επισκέψεις στις 13 Περιφέρειες της χώρας, παρουσιάζοντας αύξηση +12,3%, σε σχέση με το 2017. Στις τρεις πρώτες θέσεις κατάταξης των χωρών με βάση τον αριθμό των επισκέψεων το 2018 διατηρήθηκαν η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Βουλγαρία. Οι διανυκτερεύσεις διαμορφώθηκαν στις 227.012 χιλ. παρουσιάζοντας αύξηση +8,2% και οι ταξιδιωτικές εισπράξεις διαμορφώθηκαν σε 15.653 εκατ. € παρουσιάζοντας αύξηση +10,2%. Στις τρεις πρώτες θέσεις κατάταξης των χωρών με βάση τον αριθμό των διανυκτερεύσεων το 2018 βρέθηκαν η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιταλία, ενώ στις τρεις πρώτες θέσεις με βάση τον αριθμό τις εισπράξεις η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και οι ΗΠΑ. Ο κάθε επισκέπτης της Ελλάδας το 2018 κατά μέσο όρο επισκέφθηκε 1,16 Περιφέρειες. Διαφορετικά από το μέσο όρο το κινούνται οι αγορές «long haul (μεγάλων αποστάσεων)», καθώς σε ένα ταξίδι στην Ελλάδα τείνουν να επισκέπτονται μεγαλύτερο αριθμό Περιφερειών. Το 2018, η δαπάνη ανά επίσκεψη ανά Περιφέρεια μειώθηκε ως αποτέλεσμα της μείωσης της διάρκειας παραμονής, παρόλο που η δαπάνη ανά διανυκτέρευση αυξήθηκε. Παράλληλα, 12 από τις 13 Περιφέρειες παρουσίασαν αύξηση στον αριθμό των επισκέψεων, 9 από τις 13 κατέγραψαν αύξηση διανυκτερεύσεων με αποτέλεσμα την αύξηση των εισπράξεων σε σχέση με το 2017.

Συγκεκριμένα: Η δαπάνη ανά επίσκεψη στις 13 Περιφέρειες της χώρας το 2018 διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο στα 449 € παρουσιάζοντας μείωση -1,8% σε σχέση με το 2017 (458 €). Η υψηλότερη δαπάνη ανά επίσκεψη καταγράφηκε στην Περιφέρεια Νότιου Αιγαίου με 666 € παρουσιάζοντας αύξηση +6,4%. Η χαμηλότερη δαπάνη ανά επίσκεψη καταγράφηκε στην

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης μόλις 167 €, παρουσιάζοντας μείωση -20,3%. Η μέση δαπάνη ανά διανυκτέρευση στις 13 Περιφέρειες της χώρας το 2018 διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο στα 69 € παρουσιάζοντας αύξηση +1,9% σε σχέση με το 2017 (68 €). Η υψηλότερη δαπάνη ανά διανυκτέρευση το 2018 καταγράφηκε στην Περιφέρεια Αιγαίου με 86 € παρουσιάζοντας αύξηση +9,3%. Αντίθετα, η χαμηλότερη δαπάνη ανά διανυκτέρευση καταγράφηκε στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας με 46 €, παρουσιάζοντας μείωση -12,0%. Η μέση διάρκεια παραμονής ανά επίσκεψη στις Περιφέρειες της Ελλάδας ήταν 6,5 διανυκτερεύσεις παρουσιάζοντας μείωση (-3,7%). Η μέγιστη διάρκεια παραμονής 8,4 διανυκτερεύσεις καταγράφηκε στην Περιφέρεια της Κρήτης παραμένοντας στα επίπεδα του 2017. Η ελάχιστη διάρκεια παραμονής το 2018, ήταν 3,4 διανυκτερεύσεις και σημειώθηκε στην Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης καταγράφοντας μείωση -16,6%.

Οι πέντε σημαντικότερες αγορές της Ελλάδας για το 2018, με βάση την κατάταξη των εσόδων είναι: η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, οι ΗΠΑ, η Γαλλία και η Ιταλία. Προστιθέμενης και της Ρωσίας, που παρόλο που τα τελευταία χρόνια έχει μειωθεί αισθητά η δυναμική της έχει μεγάλη σημασία για ορισμένες Περιφέρειες και υψηλή δαπάνη, οι έξι αυτές χώρες, αθροιστικά συνεισφέρουν το 41,5% των επισκέψεων, το 49,7% των διανυκτερεύσεων και το 52,2% των ταξιδιωτικών εισπράξεων στην Ελλάδα.

Αναφορικά με τη χώρα προέλευσης, το 2018 την υψηλότερη δαπάνη ανά διανυκτέρευση καταγράφουν οι επισκέπτες από τις ΗΠΑ (89€), ενώ ανά επίσκεψη οι επισκέπτες από τη Γερμανία (614€), λόγω μεγάλης διάρκειας παραμονής (8,8 νύχτες).

Το 81,9% των επισκέψεων, 86,2% διανυκτερεύσεων και 88,1% των εσόδων από τον εισερχόμενο τουρισμό κατευθύνθηκε σε πέντε από τις δεκατρείς Περιφέρειες. Οι Περιφέρειες αυτές είναι το Νότιο Αιγαίο, η Κρήτη, η Αττική, η Κεντρική Μακεδονία και τα Ιόνια Νησιά. Οι τρεις από αυτές (Νότιο Αιγαίο, Κρήτη, Ιόνια Νησιά), που αποτελούν κατ' εξοχήν προορισμούς για «Ήλιο και Θάλασσα», είναι στο top-5 των Περιφερειών και στους δείκτες δαπάνης ανά επίσκεψη, δαπάνης ανά διανυκτέρευση και μέσης διάρκειας παραμονής.

- **Επισκέψεις ανά Περιφέρεια / Δυτική Μακεδονία**

Οι επισκέψεις στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας διαμορφώθηκαν στις 34.831 χιλ. το 2018 παρουσιάζοντας αύξηση +12,3% σε σχέση με το 2017. Οι 12 από τις 13 Περιφέρειες παρουσίασαν αύξηση στον αριθμό των επισκέψεων. Εξαιρεση αποτέλεσε η Περιφέρεια Θεσσαλίας όπου σημειώθηκε μείωση.

Σύμφωνα με την κατανομή των επισκέψεων στις 13 Περιφέρειες της χώρας, το 81,9% των επισκέψεων πραγματοποιήθηκε στις εξής πέντε περιφέρειες: Κεντρικής Μακεδονίας (7.830 χιλ./22,5%), Νοτίου Αιγαίου (6.629 χιλ./19,0%), Αττικής (5.681 χιλ./16,3%), Κρήτης (5.228 χιλ./15,0%) και Ιονίων Νησιών (3.162 χιλ./9,1%). Στο σύνολο των υπόλοιπων Περιφερειών (Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Πελοποννήσου, Ηπείρου, Δυτικής Ελλάδας, Θεσσαλίας, Στερεάς Ελλάδας, Βορείου Αιγαίου και Δυτικής Μακεδονίας) πραγματοποιήθηκαν 6.300 χιλ. επισκέψεις που αντιστοιχούν σε 18,1% του συνόλου. Ειδικότερα, ακολουθεί η κατανομή των επιμέρους επισκέψεων ανά Περιφέρεια: Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (1.930 χιλ./5,5%), Πελοποννήσου (886 χιλ./2,5%), Ηπείρου (823 χιλ./2,4%), Δυτικής Ελλάδας (699 χιλ./2,0%), Θεσσαλίας (675 χιλ./1,9%), Στερεάς Ελλάδας (549 χιλ./1,6%), Βορείου Αιγαίου (389 χιλ./1,1%) και Δυτικής Μακεδονίας (349 χιλ./1,0%).

Στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (349 χιλ. επισκέψεις) κύρια πηγή προέλευσης ταξιδιωτών αποτελούν η Αλβανία (193 χιλ.), η Βουλγαρία (64 χιλ.) και η Γερμανία (38 χιλ.).

Επισκέψεις στη Δυτική Μακεδονία 2016-2018

Θέση Κατάταξης 2018	Μεταβολή Θέσης Κατάταξης 2018-2017	Δυτική Μακεδονία	Επισκέψεις (σε χιλ.)			% Διαφορά	
			2018	2017	2016	2018-2017	2017-2016
13	-		349	222	330	57,5%	-32,9%
Σύνολο		Ελλάδα	34.831	31.021	28.376	12,3%	9,3%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδας – Επεξεργασία: INSETE Intelligence

- **Κατάταξη Περιφερειών βάσει Διανυκτερεύσεων / Δυτική Μακεδονία**

Σύμφωνα με την κατανομή των διανυκτερεύσεων στις 13 Περιφέρειες της χώρας, το 86,2% των διανυκτερεύσεων πραγματοποιήθηκε στις εξής πέντε περιφέρειες: Νοτίου Αιγαίου (51.084 χιλ./22,5%), Κεντρικής Μακεδονίας (44.690 χιλ./19,7%), Κρήτης (43.819 χιλ./19,3%), Αττικής (31.386 χιλ./13,8%) και Ιονίων Νησιών (24.762 χιλ./10,9%). Στο σύνολο των υπόλοιπων Περιφερειών (Πελοποννήσου, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Θεσσαλίας, Ηπείρου, Δυτικής Ελλάδας, Βορείου Αιγαίου, Στερεάς Ελλάδας και Δυτικής Μακεδονίας) πραγματοποιήθηκαν 31.271 χιλ. διανυκτερεύσεις και αντιστοιχούν σε 13,8% του συνόλου. Ειδικότερα, ακολουθεί η κατανομή των επιμέρους διανυκτερεύσεων ανά Περιφέρεια: Πελοποννήσου (6.614 χιλ./2,9%), Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (6.467 χιλ./2,8%), Θεσσαλίας (4.217 χιλ./1,9%), Ηπείρου (3.362 χιλ./1,5%), Δυτικής Ελλάδας (3.184 χιλ./1,4%), Βορείου Αιγαίου (3.113 χιλ./1,4%), Στερεάς Ελλάδας (2.998 χιλ./1,3%) και Δυτικής Μακεδονίας (1.316 χιλ./0,6%).

Στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας καταγράφονται 1.316 χιλ. διανυκτερεύσεις εκ των οποίων 210 χιλ. από τη Γερμανία, 173 χιλ. από την Αλβανία και 167 χιλ. από τη Βουλγαρία.

Διανυκτερεύσεις στη Δυτική Μακεδονία 2016-2018							
Θέση Κατάταξης 2018	Μεταβολή Θέσης Κατάταξης 2018-2017	Δυτική Μακεδονία	Διανυκτερεύσεις (σε χιλ.)			% Διαφορά	
			2018	2017	2016	2018-2017	2017-2016
13	-		1.316	859	1.475	53,2%	-41,8%
Σύνολο		Ελλάδα	227.012	209.855	190.402	8,2%	10,2%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδας – Επεξεργασία: INSETE Intelligence

- **Ταξιδιωτικές Εισπράξεις ανά Περιφέρεια / Δυτική Μακεδονία**

Οι ταξιδιωτικές εισπράξεις στην Ελλάδα διαμορφώθηκαν σε 15.653 εκατ. € το 2018 παρουσιάζοντας αύξηση +10,2% σε σχέση με το 2017.

Οι ταξιδιωτικές εισπράξεις το 2018 διαμορφώθηκαν στα 15.653 εκατ. €. Ο κύριος όγκος των εισπράξεων, σε ποσοστό 88,1% του συνόλου, κατανεμήθηκε στις εξής πέντε Περιφέρειες: Νοτίου Αιγαίου (4.414 εκατ. € /28,2%), Κρήτης (3.134 εκατ. € /20,0%), Αττικής (2.279 εκατ. € /

14,6%), Κεντρικής Μακεδονίας (2.275 εκατ. € /14,5%) και Ιονίων Νησιών (1.691 εκατ. € /10,8%). Στο σύνολο των υπόλοιπων Περιφερειών (Πελοποννήσου, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Θεσσαλίας, Ηπείρου, Δυτικής Ελλάδας, Στερεάς Ελλάδας, Βορείου Αιγαίου και Δυτικής Μακεδονίας) οι εισπράξεις διαμορφώθηκαν στα 1.860 εκατ. € και αντιστοιχούν μόλις σε 11,9% επί του συνόλου. Ειδικότερα, ακολουθεί η κατανομή των επιμέρους εισπράξεων ανά Περιφέρεια: Πελοποννήσου(415 εκατ. € /2,7%), Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (322 εκατ. € /2,1%), Θεσσαλίας (270 εκατ. € /1,7%), Ηπείρου (222 εκατ. € /1,4%), Δυτικής Ελλάδας (212 εκατ. € /1,4%), Στερεάς Ελλάδας (194 εκατ. € /1,2%), Βορείου Αιγαίου (164 εκατ. € /1,0%) και Δυτικής Μακεδονίας (61 εκατ. € /0,4%).

Ταξιδιωτικές Εισπράξεις στη Δυτική Μακεδονία 2016-2018							
Θέση Κατάταξης 2018	Μεταβολή Θέσης Κατάταξης 2018-2017	Δυτική Μακεδονία	Ταξιδιωτικές Εισπράξεις (σε χιλ.)			% Διαφορά	
			2018	2017	2016	2018-2017	2017-2016
13	-						
Σύνολο		Ελλάδα	61	45	68	34,8%	-33,7%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδας – Επεξεργασία: INSETE Intelligence

Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας έχει ως κύριες πηγές προέλευσης των εσόδων την Γερμανία 10 εκατ. €, την Αλβανία 10 εκατ. € και τη Βουλγαρία 10 εκατ. €.

- **Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση ανά Περιφέρεια / Δυτική Μακεδονία**

Η μέση δαπάνη ανά διανυκτέρευση στις 13 Περιφέρειες της χώρας το 2018 διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο στα 69 € παρουσιάζοντας αύξηση +1,9% σε σχέση με το 2017 (68 €). Η δαπάνη διαφοροποιείται ανά Περιφέρεια, ενώ η πλειονότητα των Περιφερειών (9) εμφάνισε αύξηση της μέσης δαπάνης ανά διανυκτέρευση το 2018 σε σχέση με το 2017. Πτώση, καταγράφηκε στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (-12,0%) με τη δαπάνη ανά διανυκτέρευση να εκτιμάται στα 46 €.

- **Μέση Διάρκεια Παραμονής ανά Περιφέρεια / Δυτική Μακεδονία**

Η μέση διάρκεια παραμονής ανά επίσκεψη στις Περιφέρειες της Ελλάδας ήταν 6,5 διανυκτερεύσεις το 2018 έναντι 6,8 το 2017. Η μέση διάρκεια παραμονής διαφοροποιείται ανά Περιφέρεια, ενώ η πλειονότητα των Περιφερειών (9) εμφάνισε μείωση το 2018 σε σχέση με το 2017.

Στη Δυτική Μακεδονία η μέση διάρκεια παραμονής ανά επίσκεψη ήταν 3,8 παρουσιάζοντας μείωση -2,7%.

iv. Αποτίμηση δράσεων τουριστικής προβολής 2019

Από τις ενέργειες τουριστικής προβολής του έτους 2018 προκύπτουν ελπιδοφόρα αποτελέσματα κυρίως σε ότι αφορά την εισαγωγή της Δυτικής Μακεδονίας σε προγράμματα τουριστικών πρακτορείων από την αγορά της Γερμανίας, σύμφωνα με την άτυπη ενημέρωση που προέρχεται από τουριστικά γραφεία της περιοχής μας αλλά και από το γραφείο του ΕΟΤ Γερμανίας. Επίσης, ως αποτέλεσμα του επιτυχημένου ταξιδιού εξοικείωσης τουριστικών πρακτόρων από τη γερμανική αγορά, το οποίο πραγματοποιήθηκε το Σεπτέμβριο του 2018 με

τη συνεργασία του Γραφείου ΕΟΤ Γερμανίας, της AEGEAN Γερμανίας και της ΠΔΜ, προετοιμάζεται νέα πολυήμερη αποστολή από τη Γερμανική αγορά για τον Ιούνιο του 2020.

Στο πλαίσιο εφαρμογής του Προγράμματος Τουριστικής Προβολής Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας έτους 2019 εκτελέστηκε μέρος του Προγράμματος Τουριστικής Προβολής ΠΔΜ 2019 με χρηματοδότηση από τους ΚΑΠ της ΠΔΜ και από την ΕΤΔΥΜΑ και αφορούσε τις παρακάτω δράσεις:

A. Συμμετοχή σε διεθνείς τουριστικές εκθέσεις 2019 (ως συνεκθέτης στο περίπτερο του ΕΟΤ)

- I. Διεθνής έκθεση τουρισμού Ουτρέχτης FIETS EN WANDELBEURS - ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΟΣ & ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΟΣ
- II. Διεθνής έκθεση τουρισμού Βερολίνου ITB - ΓΕΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
- III. Διεθνής έκθεση τουρισμού Μόσχα MIPT - ΓΕΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΓΟΥΝΑΣ)
- IV. Διεθνής έκθεση τουρισμού Παρισιού IFTM / TOP RESA - ΓΕΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
- V. Διεθνής έκθεση τουρισμού Ρίμινι TTG INCONTRI - ΓΕΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
- VI. Διεθνής έκθεση τουρισμού Λονδίνου WTM - ΓΕΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Κατά τη διάρκεια των εκθέσεων πραγματοποιήθηκαν προγραμματισμένες και έκτακτες συναντήσεις (B2B) με ενδιαφερόμενους Τ.Ο., πράκτορες, δημοσιογράφους και bloggers από τη διεθνή και τη ελληνική αγορά. Ενημερώθηκε μεγάλος αριθμός επισκεπτών κατά την επίσκεψη στα περίπτερα και προβλήθηκαν εμβληματικά οινικά και γαστρονομικά προϊόντα της περιοχής. Πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με τους υπευθύνους των κατά τόπους γραφείων του ΕΟΤ και συμφωνήθηκαν οι κύριες ενέργειες που θα πρέπει να λάβουν χώρα ώστε να προωθηθεί ο προορισμός Δυτική Μακεδονία στις διεθνείς αγορές αλλά και συναντήσεις με εμπορικούς ακολούθους των Ελληνικών πρεσβειών με στόχο την προώθηση του τουριστικού και των αγροδιατροφικών προϊόντων της ΠΔΜ. Στις αποστολές της Περιφέρειας συμμετείχαν επιχειρήσεις από την ΠΔΜ οι οποίες πραγματοποίησαν σημαντικές επιχειρηματικές συναντήσεις ανοίγοντας το δρόμο για επωφελείς συνεργασίες .

B. Συμμετοχή στη διεθνή έκθεση τουρισμού Θεσσαλονίκης 35^η Philoxenia 2019

Στην αποστολή της ΠΔΜ στη διεθνή έκθεση τουρισμού Philoxenia 2019 της Θεσσαλονίκης συμμετείχαν Δήμοι της ΠΔΜ προβάλλοντας το ιδιαίτερο προϊόν κάθε περιοχής. Τοπικές επιχειρήσεις συμμετείχαν στο Πρόγραμμα των B2B συναντήσεων με Τ.Ο. του εξωτερικού και προώθησαν σημαντικά τον προορισμό και τις επιχειρήσεις της περιοχής.

Μέλος της αποστολής πραγματοποίησε σημαντικό αριθμό B2B συναντήσεων με Τ.Ο. του εξωτερικού οι οποίοι έδειξαν πολύ μεγάλο ενδιαφέρον για τη Δυτική Μακεδονία. Κατά τη διάρκεια της έκθεσης προβλήθηκε ο προορισμός Δυτική Μακεδονία σε συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν με δημοσιογράφους, bloggers και ανθρώπους «επιρροής» από την εσωτερική και διεθνή τουριστική αγορά και φιλοξενήθηκαν συναντήσεις επιχειρηματιών της Δυτικής Μακεδονίας πέραν του προγράμματος B2B της έκθεσης. Ενημερώθηκε μεγάλος

αριθμός επισκεπτών και προβλήθηκαν εμβληματικά οινικά και γαστρονομικά προϊόντα της περιοχής.

Γ. Ταξίδια εξοικείωσης / Fam Trips

i. Ταξίδι εξοικείωσης (Fam Trip) τουριστικών πρακτόρων που συμμετείχαν στην 34^η έκθεση τουρισμού Philoxenia 2018 (ΕΤΔΥΜΑ)

Διοργανώθηκε ταξίδι εξοικείωσης (Fam Trip) τουριστικών πρακτόρων σε συνεργασία με τη HELEXPO-ΔΕΘ στο πλαίσιο υλοποίησης της έκθεσης 34^η PHILOXENIA οι οποίοι επισκέφθηκαν τα σπουδαιότερα τουριστικά αξιοθέατα της Δυτικής Μακεδονίας, πήραν μια γεύση από τις ιδιαίτερες μορφές τουριστικής δραστηριότητας που προσφέρει η Δυτική Μακεδονία, επισκέφθηκαν οινοποιεία της περιοχής και ήλθαν σε επαφή με τον γαστρονομικό πλούτο της Δυτικής Μακεδονίας.

Δ . Συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα

Διασυνοριακά προγράμματα INTERREG “Ελλάδα – Αλβανία 2014 – 2020” της Εταιρίας Τουρισμού Δυτικής Μακεδονίας:

- Έργο Culture plus: Complete με χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Interreg IPA CBC Greece-Albania 2014-2020»
- Έργο ACCEL, V-XElerate, Ανάπτυξη νέων, καινοτόμων προϊόντων με χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Interreg IPAII, Greece - Albania 2014-2020.

Ε. Έντυπα

- Εκτύπωση τουριστικού φυλλαδίου στη γαλλική γλώσσα από την ΕΤΔΥΜΑ
- Επανεκτύπωση τουριστικού φυλλαδίου στις απαραίτητες γλώσσες από την ΕΤΔΥΜΑ.

ΣΤ. Λοιπές δράσεις δημοσιότητας - προβολής

- Αφιέρωμα για τη Δυτική Μακεδονία στο περιοδικό “ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ” του ΑΠΕ-ΜΠΕ
- Διανομή συσκευής αποθήκευσης δεδομένων (USB Memory stick) με στοιχεία για την προβολή της ΠΔΜ σε τουριστικούς πράκτορες, δημοσιογράφους και bloggers.
- Επαφές με ΜΜΕ κατά τη διάρκεια εκθέσεων με στόχο τη συγγραφή άρθρων και την παραχώρηση συνεντεύξεων που προωθούν τον τουριστικό προορισμό.
- Αποστολή πληροφοριών σε ενδιαφερόμενους πράκτορες και δημοσιογράφους για τον προορισμό Δυτική Μακεδονία.
- Έκδοση δελτίων τύπου.

Από τις παραπάνω δράσεις προέκυψαν πολύτιμα συμπεράσματα και αισιόδοξες προοπτικές. Στην πλειοψηφία των συναντήσεων των εκπροσώπων της ΠΔΜ με Τ.Ο., δημοσιογράφους και

bloggers του εξωτερικού στο πλαίσιο των B2B συναντήσεων, επιβεβαιώθηκε η βελτίωση στην αναγνωρισιμότητα του προορισμού στο εξωτερικό.

Το σύνολο σχεδόν των ξένων τουριστικών πρακτόρων δήλωσε ότι η Δυτική Μακεδονία αποτελεί έναν νέο και ενδιαφέροντα γι αυτούς προορισμό και εκδηλώθηκε από πολλούς η πρόθεση να επισκεφθούν την περιοχή και να διερευνήσουν τις δυνατότητες συνεργασιών με επιχειρήσεις της Δυτικής Μακεδονίας.

Ενθουσιώδη σχόλια υπήρξαν και από τους δημοσιογράφους και bloggers για το πολυδυναμικό τουριστικό προϊόν της Δυτικής Μακεδονίας, οι οποίοι ζήτησαν να επισκεφθούν την περιοχή και έκαναν ενδιαφέρουσες προτάσεις για την προβολή του προορισμού στο διεθνές κοινό.

Έπειτα από επαφές που έγιναν με τον Γ.Γ. Του ΕΟΤ Κ. Δ. Φραγκάκη αλλά και με τα γραφεία του ΕΟΤ Εξωτερικού προγραμματίζεται σειρά ταξιδιών εξοικείωσης από αγορές της Ευρώπης για τουριστικούς πράκτορες, δημοσιογράφους και bloggers (fam & press trips).

Για την αξιοποίηση των αρχικών αποτελεσμάτων που προέκυψαν από τις παραπάνω δράσεις τουριστικής προβολής, η ΠΔΜ εγκατέστησε έναν μηχανισμό επικοινωνίας ώστε:

- ✓ να τροφοδοτεί περαιτέρω τους εκπροσώπους του ξένου τύπου με υλικό και πληροφορίες για τον προορισμό σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες τους
- ✓ να λειτουργεί ως αρχικό “σημείο διεπαφής” μεταξύ των τοπικών τουριστικών επιχειρήσεων και ενδιαφερόμενων Τ.Ο. του εξωτερικού, προωθώντας στοιχεία και πληροφορίες για τις τοπικές τουριστικές επιχειρήσεις (τουριστικά γραφεία, τουριστικά γραφεία και επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών εναλλακτικού τουρισμού κλπ) και αντίστροφα
- ✓ να σχεδιάζει και να οργανώνει ταξίδια εξοικείωσης (Fam trips) και δημοσιογραφικά ταξίδια (Press trips) σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του ΕΟΤ αξιοποιώντας τη λίστα των επαφών και αξιολογώντας το ιδιαίτερο ενδιαφέρον κάθε μιας για το προορισμό.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Οι κυριότερες αγορές εισερχόμενου τουρισμού στην Ελλάδα
Γερμανία
Αφίξεις: 4.381 χιλ. (15%) Διαν/σεις: 42.596 χιλ. (19%) Εισπράξεις: € 2.962 εκατ. (19%) ΜΚΔ: € 676 Ημ. Δαπ.: € 70 Μέση Διάρκεια Παραμονής: 9,7 Top-3 προορισμοί στην Ελλάδα: Κρήτη, Νότιο Αιγαίο και Κεντρική Μακεδονία
Για το 2019 η γερμανική οικονομία αναμένεται να αυξηθεί μόλις κατά 0,5% ενώ πτωτική είναι και η τάση του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης, παρά την αύξηση του κατά Κεφαλήν ΑΕΠ και τη μείωση της ανεργίας το 2018. Επίσης, η μη επίτευξη συμφωνίας ΕΕ με την Μ. Βρετανία (BREXIT) και ο εμπορικός πόλεμος ΗΠΑ-Κίνας και ΗΠΑ-ΕΕ δημιουργεί αβεβαιότητα στις οικονομικές εξελίξεις της γερμανικής αγοράς, ο ρυθμός ανάπτυξης της οποίας έχει ανακοπεί περαιτέρω τους τελευταίους μήνες.
Ην. Βασίλειο
Αφίξεις: 2.943 χιλ. (10%)

<p>Διαν/σεις: 25.716 χιλ. (11%) Εισπράξεις: € 1.937 εκατ. (12%) ΜΚΔ: € 658 Ημ. Δαπ.: € 75 Μέση Διάρκεια Παραμονής: 8,7 Τop-3 προορισμοί στην Ελλάδα: Ιόνια Νησιά, Νότιο Αιγαίο, Κρήτη</p>
<p>Στην βρετανική οικονομία, παρά την αύξηση του κατά Κεφαλήν ΑΕΠ και τη μείωση της ανεργίας το 2018, οι τρέχουσες εξελίξεις είναι η υποτίμηση της Στερλίνας έναντι του Ευρώ</p>
<p>Γαλλία</p>
<p>Αφίξεις: 1.524 χιλ. (5%) Διαν/σεις: 13.747 χιλ. (6%) Εισπράξεις: € 954 εκατ. (6%) ΜΚΔ: € 626 Ημ. Δαπ.: € 69 Μέση Διάρκεια Παραμονής: 9,0 Τop-3 προορισμοί στην Ελλάδα: Κρήτη, Νότιο Αιγαίο, Αττική.</p>
<p>Παρά την βελτίωση των δεικτών ΑΕΠ, κατά Κεφαλήν ΑΕΠ και ανεργίας στην Γαλλία το 2018, παρατηρείται μείωση του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης αν και –τους τελευταίους μήνες– δείχνει σημάδια ανάκαμψης. Επίσης, για το τρέχον έτος, εκτιμάται ότι θα υπάρξει και επιβράδυνση στον ρυθμό ανάπτυξης του ΑΕΠ. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οικονομική δραστηριότητα το 2019 και το 2020 αναμένεται να μετριαστεί, με το δημόσιο έλλειμμα να προβλέπεται να υπερβεί το 3% του ΑΕΠ το 2019 για να μειωθεί στο 2,2% το 2020.</p>
<p>Ιταλία</p>
<p>Αφίξεις: 1.667 χιλ. (6%) Διαν/σεις: 13.944 χιλ. (6%) Εισπράξεις: € 939 εκατ. (6%) ΜΚΔ: € 563 Ημ. Δαπ.: € 67 Μέση Διάρκεια Παραμονής: 8,4 Τop-3 προορισμοί στην Ελλάδα: Νότιο Αιγαίο, Ιόνια Νησιά, Αττική.</p>
<p>Στην ιταλική οικονομία αναμένεται στασιμότητα του ΑΕΠ με τις εκτιμήσεις για το 2019 και το 2020 να έχουν αναθεωρηθεί προς τα κάτω σε αναιμικά επίπεδα. Η ανεργία, παρά την μείωσή της, παραμένει πάνω από 10%. Παρά την αύξηση του ΑΕΠ το 2018, ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης καταγράφει μείωση. Η ρευστή πολιτική κατάσταση και η ένταση στις σχέσεις της Ιταλικής κυβέρνησης με την ΕΕ επιδεινώνει περαιτέρω το οικονομικό κλίμα στην χώρα.</p>
<p>Ολλανδία</p>
<p>Αφίξεις: 1.015 χιλ. (3%) Διαν/σεις: 9.111 χιλ. (4%) Εισπράξεις: € 615 εκατ. (4%) ΜΚΔ: € 606 Ημ. Δαπ.: € 68 Μέση Διάρκεια Παραμονής: 9,0 Τop-3 προορισμοί στην Ελλάδα: Κρήτη, Νότιο Αιγαίο, Ιόνια Νησιά.</p>
<p>Παρά την αύξηση του ΑΕΠ και την μείωση του δείκτη ανεργίας στην ολλανδική οικονομία το 2018, αλλά και την αναμενόμενη αύξηση του ΑΕΠ για το 2019 (πού όμως έχει αναθεωρηθεί προς τα κάτω σε σύγκριση με το 2018), ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης παρουσιάζει μείωση. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η ασθενέστερη ανάπτυξη των κύριων εμπορικών εταιρών της Ολλανδίας αναμένεται να επηρεάσει αρνητικά, μέσω εξαγωγών και επενδύσεων, την τάση ανάπτυξης της.</p>
<p>Πολωνία</p>
<p>Αφίξεις: 1.050 χιλ. (3%) Διαν/σεις: 6.925 χιλ. (3%) Εισπράξεις: € 468 εκατ. (3%) ΜΚΔ: € 446</p>

<p>Ημ. Δαπ.: € 68 Μέση Διάρκεια Παραμονής: 6,6 Τορ-2 προορισμοί στην Ελλάδα: Νότιο Αιγαίο, Ιόνια Νησιά.</p>
<p>Θετική συγκυρία στην πολωνική οικονομία, με μικρή ανατίμηση του Ζλότυ έναντι του Ευρώ, βελτίωση του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης τους τελευταίους μήνες, μείωση του δείκτη ανεργίας και αύξηση του κατά Κεφαλήν ΑΕΠ το 2018. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η ιδιωτική κατανάλωση αναμένεται να παραμείνει η βασική κινητήρια δύναμη ανάπτυξης το 2019 και το 2020, η οποία θα υποστηριχθεί από την έντονη αύξηση μισθών</p>
<p>Ελβετία</p>
<p>Αφίξεις: 521 χιλ. (2%) Διαν/σεις: 4.697 χιλ. (2%) Εισπράξεις: € 399 εκατ. (3%) ΜΚΔ: € 767 Ημ. Δαπ.: € 85 Μέση Διάρκεια Παραμονής: 9,0 Ο Τορ προορισμός στην Ελλάδα: Κρήτη.</p>
<p>Παρά την αύξηση του κατά Κεφαλήν ΑΕΠ, την μείωση της ανεργίας και την ανατίμηση του Ελβετικού Φράγκου έναντι του Ευρώ, παρατηρείται μείωση στον δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η ελβετική οικονομία αναμένεται να αναπτυχθεί με βραδύτερο ρυθμό κυρίως λόγω του μη ευνοϊκού διεθνούς περιβάλλοντος και της χαμηλότερης αύξησης του διαθέσιμου εισοδήματος, λόγω της μέτριας αύξησης των μισθών.</p>
<p>Βέλγιο</p>
<p>Αφίξεις: 587 χιλ. (2%) Διαν/σεις: 5.309 χιλ. (2%) Εισπράξεις: € 399 εκατ. (3%) ΜΚΔ: € 681 Ημ. Δαπ.: € 75 Μέση Διάρκεια Παραμονής: 9,1 Ο Τορ προορισμός στην Ελλάδα: Κρήτη.</p>
<p>Παρά την αύξηση του κατά Κεφαλήν ΑΕΠ και την μείωση του δείκτη ανεργίας το 2018 στην βελγική οικονομία αλλά και την μικρή προσδοκώμενη αύξηση του ΑΕΠ για το 2019 (αν και αναθεωρημένο προς τα κάτω σε σύγκριση με το 2018), ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης έχει επιδεινωθεί, αν και παρουσιάζει μια μικρή ανάκαμψη. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οικονομία του Βελγίου αναμένεται να επιβραδυνθεί το 2019 και το 2020 καθώς η αύξηση της εγχώριας ζήτησης αντισταθμίζεται από την εξασθένηση του Παγκόσμιου Εμπορίου.</p>
<p>Αυστρία</p>
<p>Αφίξεις: 521 χιλ. (2%) Διαν/σεις: 4.547 χιλ. (2%) Εισπράξεις: € 364 εκατ. (2%) ΜΚΔ: € 698 Ημ. Δαπ.: € 80 Μέση Διάρκεια Παραμονής: 8,7 Ο Τορ προορισμός στην Ελλάδα: Ιόνια Νησιά.</p>
<p>Μετά την ικανοποιητική ανάπτυξη του ΑΕΠ και την μείωση της ανεργίας σε χαμηλά επίπεδα στην αυστριακή οικονομία το 2018, για το 2019 αναμένεται μικρή αύξηση του ΑΕΠ (αναθεωρημένη προς τα κάτω σε σύγκριση με το 2018). Παρ' όλ' αυτά, παρατηρείται επιδείνωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η αύξηση του ΑΕΠ αναμένεται να μετριαστεί, με την ιδιωτική κατανάλωση να αποτελεί την κινητήρια δύναμη της αύξησης ενώ αντίθετα οι επενδύσεις και το εμπόριο αναμένεται να συμβάλλουν λιγότερο λόγω της επιβράδυνσης της παγκόσμιας οικονομίας.</p>
<p>Κύπρος</p>

<p>Αφίξεις: 698 χιλ. (2%) Διαν/σεις: 5.473 χιλ. (2%) Εισπράξεις: € 361 εκατ. (2%) ΜΚΔ: € 517 Ημ. Δαπ.: € 66 Μέση Διάρκεια Παραμονής: 7,8 Οι Top-2 προορισμοί στην Ελλάδα: Αττική, Κεντρική Μακεδονία.</p>
<p>Θετικές προοπτικές για την κυπριακή οικονομία, λόγω αναμενόμενης αύξησης του ΑΕΠ με 3,1% και βελτίωσης του οικονομικού κλίματος. Οι εξελίξεις αυτές ακολουθούν την ικανοποιητική αύξηση του κατά Κεφαλήν ΑΕΠ, και την μείωση του δείκτη ανεργίας το 2018. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου αναμένεται να παραμείνει ισχυρή, με την ιδιωτική κατανάλωση να παραμένει ο κύριος μοχλός ανάπτυξης που ενισχύεται και από την ταχεία αύξηση της απασχόλησης.</p>
<p>Ρωσία</p>
<p>Αφίξεις: 520 χιλ. (2%) Διαν/σεις: 5.164 χιλ. (2%) Εισπράξεις: € 341 εκατ. (2%) ΜΚΔ: € 655 Ημ. Δαπ.: € 66 Μέση Διάρκεια Παραμονής: 9,9 Top-3 προορισμοί στην Ελλάδα: Νότιο Αιγαίο, Κεντρική Μακεδονία, Ιόνια Νησιά.</p>
<p>Θετικές οι εξελίξεις στην ρωσική οικονομία τα τελευταία χρόνια, με μείωση της ανεργίας και αύξηση του κατά Κεφαλήν ΑΕΠ. Επίσης, τους τελευταίους μήνες παρατηρείται ελαφριά τάση ανατίμησης του Ρουβλίου έναντι του Ευρώ. Όσον αφορά στον δείκτη Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για μετά τον Νοέμβριο του 2018 οπότε και κατέγραφε πτωτική πορεία. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η ρωσική οικονομία αναμένεται το 2019 να αυξηθεί με βραδύτερο ρυθμό, με κινητήριους μοχλούς την ιδιωτική κατανάλωση και τις εξαγωγές πετρελαίου και αερίου.</p>
<p>Σουηδία</p>
<p>Αφίξεις: 509 χιλ. (2%) Διαν/σεις: 4.095 χιλ. (2%) Εισπράξεις: € 279 εκατ. (2%) ΜΚΔ: € 547 Ημ. Δαπ.: € 68 Μέση Διάρκεια Παραμονής: 8,0 Top-3 προορισμοί στην Ελλάδα:</p>
<p>Τα τελευταία χρόνια η σουηδική οικονομία, παρουσιάζει θετικές επιδόσεις με μείωση της ανεργίας και αύξηση του κατά Κεφαλήν ΑΕΠ. Παρ' όλ' αυτά η Σουηδική Κορώνα υποτιμάται έναντι του Ευρώ ενώ και ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης έχει επιδεινωθεί (αν και τους τελευταίους μήνες παρουσιάζει ανοδική τάση). Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οικονομική ανάπτυξη στην Σουηδία αναμένεται να επιβραδυνθεί αισθητά το 2019, καθώς η εγχώρια ζήτηση μειώνεται, προτού αυξηθεί ελαφρά το 2020.</p>
<p>Δανία</p>
<p>Αφίξεις: 385 χιλ. (1%) Διαν/σεις: 3.155 χιλ. (1%) Εισπράξεις: € 213 εκατ. (1%) ΜΚΔ: € 554 Ημ. Δαπ.: € 68 Μέση Διάρκεια Παραμονής: 8,2 Top-3 προορισμοί στην Ελλάδα: .</p>
<p>Περαιτέρω αποκλιμάκωση της ανεργίας και αύξηση του κατά Κεφαλήν ΑΕΠ παρατηρείται στην</p>

<p>δανέζικη οικονομία, ενώ η ισοτιμία της Κορώνας Δανίας με το Ευρώ παραμένει πρακτικά αμετάβλητη. Παρ' όλ' αυτά ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης μειώνεται. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οικονομική ανάπτυξη της Δανίας αναμένεται να παραμείνει σταθερή για το 2019 και το 2020, με κινητήρια δύναμη την εσωτερική ζήτηση.</p>
<p>Νορβηγία</p> <p>Αφίξεις: 244 χιλ. (1%) Διαν/σεις: 2.209 χιλ. (1%) Εισπράξεις: € 165 εκατ. (1%) ΜΚΔ: € 680 Ημ. Δαπ.: € 75 Μέση Διάρκεια Παραμονής: 9,1 Top-3 προορισμοί στην Ελλάδα:</p>
<p>Αυξητική η πορεία του κατά Κεφαλήν ΑΕΠ της νορβηγικής οικονομίας ενώ η ανεργία είναι σε καθοδική πορεία. Η ισοτιμία της Νορβηγικής Κορώνας σε σχέση με το Ευρώ παραμένει στα ίδια περίπου επίπεδα από το 2017 με μικρές αυξομειώσεις. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οικονομία της Νορβηγίας αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω λόγω της δυναμικής της ιδιωτικής κατανάλωσης ως επακόλουθο της αύξησης της απασχόλησης, των μισθών και της καταναλωτικής εμπιστοσύνης.</p>
<p>Τσεχία</p> <p>Αφίξεις: 368 χιλ. (1%) Διαν/σεις: 2.839 χιλ. (1%) Εισπράξεις: € 162 εκατ. (1%) ΜΚΔ: € 440 Ημ. Δαπ.: € 57 Μέση Διάρκεια Παραμονής: 7,7 Top-3 προορισμοί στην Ελλάδα:</p>
<p>Θετικές οι πρόσφατες εξελίξεις για την τσεχική οικονομία, με μείωση του δείκτη ανεργίας και αύξηση του κατά Κεφαλήν ΑΕΠ, ενώ η Τσεχική Κορώνα βρίσκεται σε πορεία ανατίμησης έναντι του Ευρώ. Παρ' όλ' αυτά παρατηρείται μικρή μείωση στον δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης. Σύμφωνα με την ΕΕ, ο ρυθμός ανάπτυξης της τσεχικής οικονομίας αναμένεται να μετριαστεί το 2019 και το 2020. Η εγχώρια ζήτηση πιθανόν να παραμείνει η μοναδική κινητήρια δύναμη αύξησης του ΑΕΠ ενώ οι εξαγωγές αναμένεται να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη για 2η συνεχή χρονιά.</p>
<p>Ισραήλ</p> <p>Αφίξεις: 288 χιλ. (1%) Διαν/σεις: 1.724 χιλ. (1%) Εισπράξεις: € 157 εκατ. (1%) ΜΚΔ: € 546 Ημ. Δαπ.: € 91 Μέση Διάρκεια Παραμονής: 6,0 Top-3 προορισμοί στην Ελλάδα:</p>
<p>Θετικά κινούνται όλοι οι δείκτες της ισραηλινής οικονομίας, με αύξηση του κατά Κεφαλήν ΑΕΠ και περαιτέρω αποκλιμάκωσης της ανεργίας αλλά και εξαιτίας της ανατίμησης του Σέκελ έναντι του Ευρώ, και την βελτίωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, παρά την παγκόσμια επιβράδυνση, η οικονομική ανάπτυξη του Ισραήλ αναμένεται ισχυρή, εξαιτίας της ισχυρής αγοράς εργασίας, τα χαμηλά επιτόκια και την επεκτατική δημοσιονομική πολιτική που ακολουθείται.</p>
<p>Φινλανδία</p> <p>Αφίξεις: 228 χιλ. (1%) Διαν/σεις: 1.885 χιλ. (4%) Εισπράξεις: € 118 εκατ. (3%)</p>

<p>ΜΚΔ: € 519 Ημ. Δαπ.: € 63 Μέση Διάρκεια Παραμονής: 8,3 Top-3 προορισμοί στην Ελλάδα:</p>
<p>Θετικά κινήθηκαν τα τελευταία χρόνια το κατά Κεφαλήν ΑΕΠ και ο δείκτης ανεργίας στην φινλανδική οικονομία. Από την άλλη πλευρά παρουσιάζεται επιδείνωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης ενώ και ο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ δείχνει να επιβραδύνεται. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οικονομική ανάπτυξη της Φινλανδίας προήλθε κυρίως από την ιδιωτική κατανάλωση και τις επενδύσεις (κυρίως στις κατασκευές) ενώ η ανάπτυξη αναμένεται να μετριαστεί τα έτη 2019 και 2020.</p>
<p>ΗΠΑ</p>
<p>Αφίξεις: 1.097 χιλ. (4%) Διαν/σεις: 11.669 χιλ. (5%) Εισπράξεις: € 1.040 εκατ. (7%) ΜΚΔ: € 948 Ημ. Δαπ.: € 89 Μέση Διάρκεια Παραμονής: 10,6 Top-3 προορισμοί στην Ελλάδα: Αττική, Νότιο Αιγαίο, Πελοπόννησος.</p>
<p>Θετική εικόνα παρουσιάζουν όλοι οι δείκτες της αμερικανικής οικονομίας με μείωση του δείκτη της ανεργίας, αύξηση του κατά Κεφαλήν ΑΕΠ, καταναλωτική εμπιστοσύνη σε υψηλά επίπεδα και ισχυροποίηση του Δολαρίου έναντι του Ευρώ. Από την άλλη πλευρά ο εμπορικός πόλεμος με την Κίνα και την Ευρώπη και οι εστίες γεωπολιτικής αστάθειας μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά την οικονομία των ΗΠΑ.</p>
<p>Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence</p>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Εξέλιξη τουριστικών δεικτών εισερχόμενου τουρισμού για κυριότερες αγορές ετών 2016–2018	
ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ 2016 – 2018	
Σύνολο Αφίξεων Ηνωμένο Βασίλειο 2018	30.122.781
Σύνολο Αφίξεων Ηνωμένο Βασίλειο	2.942.763
%	9,8%
Top-3 προορισμοί το 2018	Ιόνια Νησιά, Νότιο Αιγαίο, Κρήτη
ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΑΛΛΙΑ	
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ 2016 – 2018	
Σύνολο Αφίξεων 2018	30.122.781
Σύνολο Αφίξεων Γαλλία	1.524.001
%	5,1%
Top-3 προορισμοί το 2018	Κρήτη, Νότιο Αιγαίο, Αττική
ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ	
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ 2016 – 2018	
Σύνολο Αφίξεων 2018	30.122.781
Σύνολο Αφίξεων Ιταλία	1.667.114
%	5,5%
Top-3 προορισμοί το 2018	Νότιο Αιγαίο, Ιόνια Νησιά, Αττική
ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΛΛΑΝΔΙΑ	
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ 2016 – 2018	
Σύνολο Αφίξεων 2018	30.122.781

Σύνολο Αφίξεων Ολλανδία	1.014.998
%	3,4%
Τop-3 προορισμοί το 2018	Κρήτη, Νότιο Αιγαίο, Ιόνια Νησιά
ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΛΩΝΙΑ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ 2016 – 2018	
Σύνολο Αφίξεων 2018	30.122.781
Σύνολο Αφίξεων Πολωνία	1.049.555
%	3,5%
Τop-3 προορισμοί το 2018	Νότιο Αιγαίο, Ιόνια Νησιά
ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΒΕΛΓΙΟ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ 2016 – 2018	
Σύνολο Αφίξεων 2018	30.122.781
Σύνολο Αφίξεων Βέλγιο	586.658
%	1,9%
Τop-3 προορισμοί το 2018	Κρήτη
ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΥΣΤΡΙΑ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ 2016 – 2018	
Σύνολο Αφίξεων 2018	30.122.781
Σύνολο Αφίξεων Αυστρία	520.814
%	1,7%
Τop-3 προορισμοί το 2018	Ιόνια Νησιά
ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ 2016 – 2018	
Σύνολο Αφίξεων 2018	30.122.781
Σύνολο Αφίξεων Βουλγαρία	3.135.327
%	10,4%
%	3.135 χιλ. (10%)
Διαν/σεις:	8.282 χιλ. (4%)
Εισπράξεις:	€ 316 εκατ. (2%)
ΜΚΔ:	€ 101
Ημ. Δαπ.:	€ 38
Μέση Διάρκεια Παραμονής:	2,6
Τop-3 προορισμοί το 2018	Κεν. Μακεδονία, Αν. Μακεδονία & Θράκη, Δυτική Μακεδονία
ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ 2016 – 2018	
Σύνολο Αφίξεων 2018	30.122.781
Σύνολο Αφίξεων Κύπρο	697.984
%	2,3%
Τop-3 προορισμοί το 2018	Αττική, Κεντρική Μακεδονία
ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΒΟΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ 2016 – 2018	
Σύνολο Αφίξεων 2018	30.122.781
Σύνολο Αφίξεων Βόρεια Μακεδονία	1.187.239
%	3,9%
Τop-3 προορισμοί το 2018	Κεντρική Μακεδονία

ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ 2016 – 2018	
Σύνολο Αφίξεων 2018	30.122.781
Σύνολο Αφίξεων Ρουμανία	1.389.398
%	4,6%
Διαν/σεις:	8.506 χιλ. (4%)
Εισπράξεις:	€ 450 εκατ. (3%)
ΜΚΔ:	€ 324
Ημ. Δαπ.:	€ 53
Μέση Διάρκεια Παραμονής:	6,1
Top-3 προορισμοί το 2018	Κεν. Μακεδονία, Αν. Μακεδονία & Θράκη, Δυτική Μακεδονία
ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ 2016 – 2018	
Σύνολο Αφίξεων 2018	30.122.781
Σύνολο Αφίξεων Τουρκία	929.730
%	3,1%
Top-3 προορισμοί το 2018	Αν. Μακεδονία & Θράκη, Αττική, Βόρειο Αιγαίο
ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΕΡΒΙΑ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ 2016 – 2018	
Σύνολο Αφίξεων 2018	30.122.781
Σύνολο Αφίξεων Σερβία	922.365
%	3,1%
Top-3 προορισμοί το 2018	Κεντρική Μακεδονία
ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΡΩΣΙΑ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ 2016 – 2018	
Σύνολο Αφίξεων 2018	30.122.781
Σύνολο Αφίξεων Ρωσία	520.182
%	1,7%
Top-3 προορισμοί το 2018	Νότιο Αιγαίο, Κεντρική Μακεδονία, Κρήτη
ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ 2016 – 2018	
Σύνολο Αφίξεων 2018	30.122.781
Σύνολο Αφίξεων Αλβανία	986.636
%	3,3%
Διαν/σεις:	3.430 χιλ. (2%)
Εισπράξεις:	€ 236 εκατ. (2%)
ΜΚΔ:	€ 240
Ημ. Δαπ.:	€ 69
Μέση Διάρκεια Παραμονής:	3,5
Top-3 προορισμοί το 2018	Ήπειρος, Δυτική Ελλάδα, Δυτική Μακεδονία
Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence	